

земляцтв іноземних студентів із залученням до їх роботи адміністрації вищих навчальних закладів та студентів-громадян України;

- забезпечення державного контролю якості роботи вищих навчальних закладів з іноземними студентами шляхом формування рейтингів, залучення до цього громадських організацій (студентських, асоціацій випускників тощо);

- розроблення міжвідомчої програми роботи з іноземцями-випускниками вищих навчальних закладів України, з метою відновлення професійних, наукових та ділових зв'язків з іноземними студентами-випускниками, проведення зустрічей та форумів з їх висвітленням у ЗМІ їх країн, а також налагодження контактів за кордоном з міжнародними громадськими організаціями випускників вищих навчальних закладів колишнього СРСР / країн СНД та створення на їх базі асоціацій випускників вищих навчальних закладів України.

УДК 378.14

Олександр Северинов, Олексій Єрмоленко

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Україна

ВИЗНАЧЕННЯ ЧИННИКІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВНУТРІШНЮ МОБІЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ

Oleksandr Severynov, Oleksii Yermolenko

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine

DETERMINATION OF FACTORS AFFECTING THE INTERNAL MOBILITY STUDENTS

Кардинальні зміни, що відбуваються в останні десятиліття в економічній і соціальній сферах, імперативи, які зароджуються в інформаційному суспільстві, стрімкий розвиток наукових знань, інформаційних і комунікаційних технологій ставлять якісно нові завдання перед сучасним університетом. Стає все більш очевидним, що національні системи вищої освіти не можуть розвиватися поза глобальними процесами і тенденціями, поза запитами світового ринку праці. Інтеграційні процеси, які притаманні сучасній українській вищій освіті, проявляються перш за все у

академічній мобільності як викладачів так і студентів.. Відкритість у питаннях академічної мобільності дозволяє більш широко використовувати іноземний досвід в освітній, організаційній, економічній діяльності з одного боку і розвитку бренду української вищої освіти з іншого. Ринок освітніх послуг, як і будь який ринок, дозволяє реалізувати вітчизняні освітні послуги, що в свою чергу має позначитися на репутаційних та економічних показниках як ВНЗ так і країни в цілому. Освітній ринок зараз характеризується дуже високим рівнем конкуренції, а враховуючи нинішній демографічний стан в Україні, зростання показників зовнішньої мобільності, ця конкуренція для українських ВНЗ є визначальною.

Таким чином, вельми актуальними є проблеми вхідної мобільності і у вирішенні цих питань полягає реалізація конкурентних переваг української вищої освіти і її конкурентоздатності.

Відзначимо, що навчання іноземних студентів є дуже важливою справою для будь-якої країни та потребує ґрунтовної розробки досконалого правового поля та інституціональної підтримки процесу з боку держави. Це обумовлено наступними обставинами:

- завдяки організації та гармонізації цих процесів з суспільними настроями зростає ділова та наукова репутація країни;
- іноземні студенти виступають серйозним стимулом та каталізатором зростання якості вітчизняної освіти та підвищення її конкурентоспроможності на ринку освітянських послуг;
- залучення коштів, в періоді навчання для покриття витрат на навчальний процес – є серйозним підґрунтям для навчальних закладів освіти щодо залучення додаткових коштів для власного розвитку , а на рівні регіонів витрачання іноземцями коштів на побутові потреби, стимулює підвищення ділової активності бізнесу, а це призводить, у тому числі, до зростання місцевих та державного бюджету (що є неабияким стимулом для регіонального розвитку за умов падіння купівельної спроможності вітчизняних громадян в умовах кризи) [1, с.61].

Враховуючи кількість іноземних громадян, які навчаються в Україні, а також економічний ефект від їхніх прямих і непрямих інвестицій в економіку України [2] можна дійти висновку про значний потенціал і перспективи української вищої освіти і, відповідно, держава має створити умови ефективного залучення інвестицій разом з розвитком бренду високоякісної вищої освіти.

Іноземний споживач освітніх послуг орієнтується на дві основні групи критеріїв: це «ціна послуги» (включаючи супутні витрати) та «якість послуги». Перша група критеріїв містить у собі, передусім, вартість навчання, вартість проживання (гуртожиток чи оренда житла), вартість страхування, поточні витрати (витрати на харчування, одяг тощо). Відразу зазначимо, що ця група критеріїв є дуже привабливою, особливо з

урахуванням суттєвого зниження курсу національної валюти України. Якщо ціна на навчання регламентується Постановою КМУ №136 «Про навчання іноземних громадян в Україні» від 26.02.1993 року [3] і більшість ВНЗ України встановлюють ціни відповідно до рекомендованого рівня (виключення становлять медичні ВНЗ, де ціна є дещо більшою), то ціни на проживання і супутні витрати в Україні, порівняно з іншими країнами (особливо країнами Європи) є доволі низькою. Таким чином, група критеріїв «ціна послуги» є конкурентною і буде сприяти залученню іноземних громадян до навчання в Україні.

Не все однозначно з другою групою критеріїв. Передусім, якість освітньої послуги пов'язана зі здатністю ВНЗ забезпечити підготовку компетентного фахівця, чий диплом буде визнаним у світі. І тут кожен ВНЗ має обрати власну стратегію розвитку і забезпечити свою конкурентоздатність на світовому ринку освітніх послуг.

Згідно з концепцією розвитку ХНЕУ ім. С. Кузнеця, що має у своїй основі збереження традицій вищої освіти в Україні та орієнтацію на європейські та світові навчальні стандарти й цінності, партнерство з іноземними вищими навчальними, науковими та культурними установами через поглиблення інтеграції в європейський та світовий освітній простір належить до числа пріоритетних завдань університету. Стратегічними цілями розвитку міжнародної кооперації в ХНЕУ ім. С. Кузнеця є:

- покращення міжнародної прозорості навчальних програм і визнання кваліфікацій шляхом поступового узгодження циклів підготовки (навчання);
- сприяння мобільності студентів, викладачів та наукових працівників;
- присвоєння та визнання спільних ступенів;
- отримання позабюджетного фінансування від міжнародних фондів, програм та ініціатив, що діють у галузі освіти тощо [4, с. 124].

Забезпечення позиціонування університету у світовому освітньому просторі на основі формування гідного іміджу університету, міжнародної репутації, реалізації Європейської кредитно-трансферної системи, конкурентних переваг у науковій сфері, висвітлення результатів наукової та науково-дослідної діяльності у світовому просторі становить ціль міжнародної діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Накопичений досвід участі університету в міжнародних освітніх проектах, програмах академічної мобільності, асоціаціях та консорціумах університетів дозволяє ставити стратегічне завдання становлення ХНЕУ ім. С. Кузнеця не як об'єкта, а як суб'єкта перетворень у Європейському просторі вищої освіти.

Виходячи з вищевикладеного, стає очевидним, що кожен університет вже не може вести діяльність, залишаючись осторонь сучасних освітніх інтеграційних процесів. Розвиток університету, позиціонування інтернаціонального бренду ВНЗ дасть змогу залучати додаткові ресурси, в

тому числі і шляхом зарахування іноземних студентів. Держава також має опікуватися цим процесом, оскільки ВНЗ України не є економічно потужними і не мають достатньої самостійності зокрема у здійсненні фінансово-господарської діяльності. Тому для розвитку української вищої освіти як перспективної галузі мають створюватися необхідні умови як на державному, так і на міжнародному рівні, а університети відповідно мають самостійно забезпечувати ексклюзивну якісну підготовку згідно зі світовими стандартами.

Література

1. Єрмаченко В., Єрмоленко О. *Вхідна мобільність як фактор розвитку сучасного вищого навчального закладу // Вища школа, 2015. – №9-10. – С. 59-69.*
2. *Сайт Українського державного центру міжнародної освіти. Електронний ресурс : [Режим доступу] – <http://intered.com.ua>.*
3. *Постанова КМУ №136 «Про навчання іноземних громадян в Україні» від 26.02.1993 року. Електронний ресурс : [Режим доступу] – http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KMP93136.html*
4. *Крок у майбутнє: 2011-2015 роки [монографія] / авт. Колектив В. С. Пономаренко (заг. ред.), М. В. Афанасьєв, В. Є. Єрмаченко та ін.; авт.-укл. Д. Ю. Михайличенко. – Харків : Золоті сторінки, 2015. – 220 с.*

Ісаєнко В.М.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Україна

ОСВІТА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР

Isayenko V.M.

National Pedagogical Dragomanov University, Ukraine

EDUCATION FOR SUSTAINABLE GROWTH: EUROPEAN DIMENSION

Характерною ознакою сталого розвитку є збалансована інтеграція соціальних, екологічних та економічних його аспектів у всіх інституційних